

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-01-02

Diarienummer N166-0021/24

Handläggare

Klara Wettre

E-post: klara.wettre@socialhisingen.goteborg.se

Uppdrag medborgarbudget socialförvaltningen Hisingen, Biskopsgården

Förslag till beslut

Socialnämnd Hisingen tillstyrker förslag till kriterier kopplat till pilotprojektet Medborgarbudget socialförvaltningen Hisingen, Biskopsgården.

Sammanfattning

Medborgarbudget är ett processorienterat arbetssätt som genomförs i flera olika förutbestämda steg. Syftet är att involvera medborgarna i prioriteringen av kommunala resurser som påverkar deras dagliga liv. Vid lyckad process kan tilliten till Socialförvaltningen komma att öka. Modellens framgång med tex ökad tillit, vilken är evidensbeprövad både internationellt och nationellt, bygger på att man återkommer till samma område så att en läroprocess uppstår.

Under 2023 genomfördes Litteraturstråkets medborgarbudget i området Backa – Brunnsbo som resulterade i 10 vinnande aktiviteter. Då processen bedöms framgångsrik togs beslut om att piloten skulle fortsätta även 2024 med en utökning av området Biskopsgården. Processen kommer genomföras under en kortare tidsperiod samt förväntas nå ett större område

Bedömning ur ekonomisk dimension

Arbetet med medborgarbudget blir ett sätt att skapa förutsättningar och utveckla arbetet med demokrati och delaktighet, som finns i alla nämnder och styrelserns reglementen. En lyckad process kring medborgarbudgeten förväntas ge ökat tillit till socialförvaltningen. Socialförvaltningen bidrar till medborgarbudgeten med personella resurser. Genom att medborgarna är med och beslutar om resurserna så används dessa på mest resurseffektiva sätt. Sociala aktiviteter kan stärka individens skyddsfaktorer som på längre sikt minskar risken att hamna i utanförskap. Den enskildes utanförskap kostar samhället stora summor och en främjande satsning, likt medborgarbudgeten kan bidra till att jämna ut dessa risker. Den ekonomiska dimensionen kan på flera sätt kopplas till övriga två dimensioner, i vilken utsträckning beror på förslagens karaktär.

Bedömning ur ekologisk dimension

I medborgarbudgeten kan förslag som berör olika delar ur den ekologiska dimensionen komma att vinna. Förslagen kan vara av den karaktär att de bidrar till stadens hållbarhetsarbete utifrån en ekologisk dimension. När det gäller Agenda 2030 så bidrar arbetsprocessen med medborgarbudget till bland annat, målet för hållbara städer och samhällen.

Bedömning ur social dimension

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner finns det flera fördelar för kommunen att arbeta med medborgarbudget. Bland annat då medborgarbudget möjliggör för medborgarna att vara delaktiga i processer om hur kommunala medel ska användas. De kompletterar också de förtroendevaldas och tjänstepersonernas kompetens. Forskning visar även att ju fler gånger en kommun genomför medborgarbudget på samma plats, desto större blir engagemanget och delaktigheten över tid. Varför det enligt forskning rekommenderas att återvända till Backa och Brunnsbo.

Genom medborgarbudget får politiker och tjänstepersoner ökade kunskaper om medborgarnas behov, prioriteringar och förväntningar. Medborgarna får i sin tur ökad kunskap om komplexiteten i många av de frågor som förvaltningen ansvarar för.

En förutsättning för att en medborgarbudget ska minska det upplevda avståndet till våra folkvalda är därför att det tydligt framgår att politiken står bakom och engagerar sig i processen. Det kan till exempel innebära möten med invånare på plats och att delta i dialoger. Förtroendevalda bygger på så sätt närmare relationer med medborgare och förtroendet ökar för det demokratiska systemet med i långa loppet ökat valdeltagande som följd.

Genom att arbeta med sociala aktiviteter så förstärks mellanmännsliga dimensioner, genom möten mellan generationer, nya upplevelser och känslan av att få vara en del av ett sammanhang. Studier visar att verksamhetsöverskridande samarbete mellan bostadsbolag, skola, bibliotek, föreningar och andra mötesplatser där medborgare ofta befinner sig i vardagen är de mest effektiva för att nå ut med en medborgarbudget samt skapa en kultur för deltagande.

Barnkonventionen, som nu är lag i Sverige, har principer om barns rätt att bli hörda, få inflytande över sitt liv, uttrycka sin mening och få den respekterad. Stor vikt läggs på att även yngre barn kan lägga förslag och rösta i medborgarbudgeten. Genom ett sådant arbete lär sig barn också om vårt demokratiska system.

Personer med funktionsnedsättning har rätt att vara delaktiga och utöva inflytande i det politiska och offentliga livet på lika villkor som andra och därför är Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och dess rättighetsområden viktiga att beakta i processen kring medborgarbudget.

En digital plattform kommer vara utgångspunkten för processens arbete. Detta för att kunna effektivisera arbetet utifrån tidsram, storleken på det geografiska området, möjliggöra deltagande på olika språk och andra tillgänglighetsaspekter samt säkerställa skyddandet av personuppgifter enligt GDPR.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-01-17.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslöt inför 2023 att en pilot för Medborgarbudget ska genomföras inom Socialförvaltningen Hisingen med fokus på sociala aktiviteter i området Backa – Brunnsbo, längs med Litteraturgatan. Det har förekommit medborgarbudgetar med fokus på sociala aktiviteter vid tidigare tillfällen men inte i denna omfattning både vad gäller avsatta medel och geografisk yta. 2023 års medborgarbudget har genomförts med tillfredställande resultat, över 3000 invånare deltog och 10 vinnande förslag med en god bredd genomfördes. Under 2024 upprepas processen med tillägg området Biskopsgården så att fler medborgare kan ta del av metoden.

Socialförvaltningen Hisingen föreslår att nämnden godkänner medborgarbudgetens föreslagna kriterier.

Beskrivning av ärendet

I Göteborgs Stad har det under en längre period genomförts ett flertal medborgarbudgetar i olika stadsdelar, förvaltningar och bostadsbolag. Erfarenheter från tidigare processer visar att det är viktigt att medborgarbudgetprocessen får ta tid för att förankring, bearbetning och genomförande av förslag ska bli av god kvalitet. Tidigare erfarenheter visar att bästa resultat nås om processen läggs under två år, där år ett innefattar förankring, förslagsinlämning, bearbetning och röstning. Sedan genomförs vinnande förslag under år två. Erfarenhet visar även att för att få till en långsiktig förändring bör processen vara återkommande i samma område under flera år. Detta gör att medborgare litar på processen, känner till den och deras tillit till ansvarig förvaltning ökar.

Processen under 2023 var begränsad till ett år med en komprimerad tidsplan där alla faser rymdes. Alla faser hanns med men med stor arbetsbelastning för samtliga inblandade som följd. Processen fick prioriteras av alla berörda och stort fokus fick läggas på att lösa till komplexa uppgifter som det inte fanns erfarenheter av eller rutiner till. Engagemang och arbete utöver ramarna var avgörande. Dessutom anses det inte optimalt att alla aktiviteterna hamnar under sista kvartalet då den svenska väderleken oftast inte inbjuder till utomhusaktiviteter under den perioden. Därför är förhoppningen att de lärdomar som tagits under 2023 ska möjliggöra påskyndning av faserna inför 2024 och att flertalet aktiviteter kan ske under sommarmånaderna.

Fokus för medborgarbudgeten kommer vara sociala aktiviteter av icke återkommande natur även under 2024. Längre fram är tanken att även teman som innebär fysiska investeringar kan genomföras. Detta utifrån förslaget från Demokrati och medborgarservice. (SLK dnr 1320/21)

En digital plattform är grunden i processen och en förutsättning för allmänhetens deltagande.

Kriterier

Medborgarbudget är en arbetsmodell där ekonomiska resurser avsätts i den kommunala budgeten. För pilotprojektet Medborgarbudget SF Hisingen, Biskopsgården har kommunbidrag på 1 miljon avsatts varav 800 000 går till genomförande av sociala

aktiviteter. I södra och norra Biskopsgården tillsammans bor strax under 14 000 personer, varav 3500 under 18 år. Satsningen innebär ca 55 kronor per medborgare i berört område.

Kriterierna skapar en tydlighet och transparens om hur medlen kan användas och till vad. Kriterierna är de förtroendevaldas möjlighet att styra processen så att de inlämnade förslagen stämmer överens med syfte och mål för medborgarbudgeten. Syftet med kriterierna är att rama in vad medborgarnas förslag kan innehålla för att vara genomförbara.

I kriterierna framgår hur prioriteringar ska ske, vilka som får rösta och vilka villkor som ska uppfyllas för att förslag ska kunna röstas på. Det är politikerna som fattar beslut om kriterierna och dessa är en viktig grund för processen då de styr vad pengarna ska användas till. Uppdraget ligger hos Socialförvaltning Hisingen men flera förvaltningar och bolag kommer att involveras i arbetet.

Denna medborgarbudgets kriterier:

Alla som bor och vistas i området Biskopsgården får lägga förslag.

Förslagen ska:

- Vara av karaktären sociala aktiviteter/upplevelser och passa temat ”saker man kan göra/eller uppleva tillsammans”
- Vara en aktivitet som passar många barn och vuxna
- I första hand genomföras i Biskopsgården
- Inte innebära någon kostnad för deltagare i aktiviteten
- Ha en ansvarig person som går att nå via telefon eller e-post
- Inte göra så att någon privatperson tjänar ekonomiskt på aktiviteten
- Vara genomförbart år 2024
- Inte kosta mer än 100 000 kronor per förslag
- Ha lämnats in mellan 7 februari – 7 mars
- Inte bryta mot lagen

Kriterierna bygger på tidigare genomförda medborgarbudgetar i Göteborgs Stad och dessa kriterier har visat sig vara väl fungerande i sammanhanget.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att medborgarbudgetens kriterier fyller sitt syfte och kommer fungera för en bred målgrupp. Det begränsade maxbeloppet för varje förslag möjliggör en bredd då flera förslag kommer kunna genomföras.

I Biskopsgården har förvaltningen flera mötesplatser där medborgarbudgeten möjliggör flera aktiviteter på dessa, mötesplatserna blir då i större utsträckning medborgardrivna. Tidigareläggningen av processen möjliggör dessutom att skolan i större utsträckning kan involveras, under 2024 kommer de tydligare bjudas in.

Den komprimerade tidsplanen innebär att inte alla medborgare i det berörda området kommer hinna involveras. Det innebär också att vissa förslag troligtvis inte kommer vara genomförbara inom tidsramen, dessa kommer därför behöva avslås. God förankring hos alla berörda aktörer är nödvändig för att kunna möjliggöra genomförandet av projektet och vinnande förslag under den bestämda tidsperioden.

Då medborgarna själva lämnar in förslagen ökar förvaltningens förmåga att leverera efter medborgarnas behov. Vid lyckad process kan tilliten till Socialförvaltningen komma att öka. Processen är även beroende av hur mycket personella resurser förvaltningen har valt att avsätta.

En digital plattform är grunden i processen och en förutsättning för allmänhetens deltagande, förvaltningen bedömer att det skapar förutsättningar för fler att delta då den minskar deltagande på grund av exempelvis språkbarriärer.

Christina Alvelin

Karita Saapunki Björk

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Handläggare